

УДК 339.732

*Охота В.І.,
к.е.н., доцент кафедри менеджменту
Тернопільський національний економічний університет*

ІННОВАЦІЇ ЯК ОСНОВА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТНК

Постановка проблеми. В сучасному світі саме розвиток транснаціональних компаній (ТНК) значною мірою обумовлює тенденції глобалізаційних процесів, оскільки їм належить значна частка світової економіки. За останніми даними у світі діють більш 80 тис. ТНК та 800 тис. їх філіалів, зі 100 найбільших економік світу – 52 ТНК; на ТНК приходить 52% світової торгівлі, 67% зовнішньої торгівлі; їм належить близько 80% патентів та ліцензій [8]. Враховуючи масштаби діяльності ТНК та акумульований капітал, можна стверджувати, що вони обумовлюють стан глобальної конкуренції на світовому ринку, а також впливають на фінансово-економічну стабільність в світі. Загострення конкурентної боротьби вимагає ТНК шукати шляхи розвитку, джерела конкурентних переваг. Однією з умов формування конкурентних переваг ТНК вважаємо необхідність активізації інноваційної діяльності, оскільки саме інновації є одним з найбільш вагомих джерел формування конкурентних переваг ТНК.

З одного боку, глобалізація сприяє створенню не тільки економічного простору, а й – глобального науково-технологічного та інноваційного, що визначає умови для інноваційного розвитку, а з іншого боку – самі інновації є рушійною силою цих процесів. За таких обставин лише ті ТНК, які реагують й активно залучаються як до економічного, так і до інноваційного простору матимуть конкурентні переваги й забезпечуватимуть собі конкурентну позицію на світовому ринку. За наведених обставин важливим є з'ясування ролі та місця інновацій, як чинника конкурентоспроможності ТНК в умовах глобалізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості розвитку міжнародної конкурентоспроможності ТНК розглядаються в чисельних публікаціях вітчизняних та зарубіжних учених. Конкурентоспроможність ТНК та шляхи її підвищення, особливості глобальної конкуренції розкриті в роботах Бабанової К., Бак Г. О., Коваль В. В., Осадчука Є. В. [1; 2; 7; 9]. Результати наукових досліджень підтверджують, що все більш вагомою конкурентною перевагою визнаються інновації та інноваційна діяльність. У науковій літературі активно проводяться дискусії щодо сутності та особливостей інноваційної конкуренції. У даному напрямі працювали Безверха О.Н., Белозубенко В.С., Гейєр Г.В., Зімкіна В.Є., Трушенко О.М., Швиданенко О.А., Шляк М.В. [4-6; 11-13] та ін. Враховуючи, що даний напрям досліджень набуває все більшого значення, виникає необхідність виявлення джерел конкурентних переваг ТНК та шляхів підвищення їх конкурентоспроможності, з'ясування ролі та значення інновації як чинника конкурентоспроможності ТНК.

Постановка завдання. Обґрунтувати значимість інновацій як пріоритетного інструменту конкурентної боротьби транснаціональних компаній в умовах активізації інноваційних процесів.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сучасному етапі традиційні сили та чинники економічного розвитку майже вичерпали себе, на їх місці сформувалися нові фактори вже не просто економічного розвитку, а економічного зростання – це, перш за все, знання та інновації. Саме інноваційний розвиток визначається сьогодні однією з безперечних умов міжнародної конкурентної боротьби та характеризує суть глобальної конкурентоспроможності. На підтвердження цієї гіпотези наведемо визначення категорії “глобальна конкуренція”, яке сформулював Швиданенко О.А., він характеризує її як боротьбу у різних формах протидії та співробітництва суб'єктів глобальної економічної системи за володіння обмеженими економічними ресурсами та якнайвигідніші умови виробництва і збуту продукції (послуг) за умови інноваційного розвитку на корпоративному, державному, регіональному та міжцивілізаційному рівнях [12]. Тим самим автор наголошує, і ми з цим погоджуємося, що інноваційна діяльність та інноваційний розвиток визначатимуть здатність економічних суб'єктів, зокрема ТНК, ефективно функціонувати у глобалізованому світі. Отже, на перший план у світовій конкуренції виходять саме інновації, які є джерелом конкурентних

переваг, а інноваційна діяльність – необхідною умовою підвищення конкурентоспроможності [10].

Конкурентоспроможність будь-якої компанії забезпечують її конкурентні переваги, котрі проявляються у наявності в неї ключових, унікальних, неповторних переваг, які досягаються, в основному, в процесі розробки та запровадження інновацій. Розуміння цього аспекту сприяло виділенню нової стадії глобальної конкуренції – інноваційної конкуренції, інструментом конкурентної боротьби при цьому є нововведення, саме інноваційно активні компанії є конкурентоспроможними та мають перспективи розвитку у майбутньому.

Інноваційна конкуренція визначається як створення конкурентних переваг, викликаних впровадженням інновацій, де інновація являє собою матеріалізований результат, отриманий від вкладення капіталу в нову техніку чи технологію, у нові форми організації виробництва, праці, обслуговування і управління, включаючи нові форми контролю, обліку, методи планування, прийоми аналізу і т.п., відіграє ключову роль у діяльності підприємства [13]. Тобто в основі інноваційної конкуренції – боротьба, яка передбачає розробку та реалізацію різних інноваційних продуктів, технологій, методів тощо.

Як якісно новий вид конкурентної боротьби, який фокусує увагу на інноваціях як на засобі досягнення конкурентних переваг, інноваційну конкуренцію розглядає Зімкіна В.Є., головним атрибутом якої вона вважає підвищення ефективності інноваційної діяльності [6]. При цьому автор наголошує на пріоритетності інновацій в конкурентній боротьбі.

У процесі дослідження було виявлено, що інноваційна конкуренція є масштабним та широким поняттям, оскільки вона проявляється не тільки у внутрігалузевій боротьбі між підприємствами, а виходить на якісно нові рівні, обумовлюючи суперництво між різними сферами діяльності, галузями, формами бізнесу, а у глобалізованому світі – між країнами. Її розвиток обумовлений високими темпами зміни потреб та появи нових потреб в суспільстві, підвищенням вимог до якості продукції, її споживчої цінності та корисності, внаслідок чого зростає необхідність розбудови інноваційної моделі розвитку й лише відповідність їй дозволить компанії розвиватися та зміцнювати конкурентоспроможність.

Дослідниками визначено, що інноваційна конкуренція – це домінуюча форма, яка має місце тоді, коли нові знання, закладені в інноваціях, не поширені та є активом одного чи декількох суб'єктів пропозиції [6]. На нашу думку, це вже сьогодні абсолютно справедливо відзначено, а у майбутньому, по мірі розвитку економіки знань, роль та значення інноваційної конкуренції буде дедалі збільшуватися.

Щоб відповідати сучасним світовим вимогам та здійснювати ефективну інноваційну діяльність, транснаціональна компанія має бути динамічною та гнучкою, швидко реагувати на зміни та вживати відповідних заходів. Крім того, лише активна інноваційна позиція дасть можливість випередити конкурентів, оскільки, розуміючи необхідність інноваційної діяльності, її активізація відбуватиметься на кожній компанії й від того наскільки швидко буде запроваджена та чи інша інновація та наскільки кращою вона буде від конкурентів залежатиме конкурентна позиція компанії, її успіх та прибутки. Слід зауважити, що лише запровадження інноваційних технологій виробництва чи випуск інноваційних товарів не дасть довготривалих високих результатів. На сучасному етапі все більшої важливості набувають інновації в менеджменті, маркетингові інновації. У сукупності інноваційні продукти та інноваційні методи функціонування компанії й управління нею сприятимуть не просто витісненню конкурентів з ринку, а забезпеченню лідерства та стратегічних пріоритетів компанії. Отже, завдання ефективною транснаціональної компанії переходить із площини перемоги конкурента, у площину – бути кращим, ніж конкурент.

Успіх та результативність інноваційної конкуренції залежать від знання та урахування її концептуальних основ, оскільки вона має свою специфіку. Серед особливостей інноваційної конкуренції виділяють [4; 5; 6; 11]:

- високий динамізм ринку;
- «агресивний» характер конкуренції – активне суперництво, оскільки економічні агенти досить активні, гнучкі, легко сприймають та стимулюють зміни;
- вартість товару або послуги визначається їх новизною, оригінальністю, унікальністю та сучасністю;
- конкуренція викликає інтенсивні зміни в організаційній структурі, політиці, менеджменті;
- суб'єктивний фактор відіграє визначну роль у створенні конкурентних

- переваг та реалізації конкурентної політики підприємства;
- концентрація капіталу здійснюється на новій основі – установа нові архітектоники капіталу із пріоритетними позиціями інтелектуального;
  - зміна потреб, вподобань та переваг споживачів;
  - посилення значення зворотного зв'язку "ринок-виробник";
  - виникнення нових стереотипів споживчої та мінової вартості товару;
  - новий характер економічних інститутів у ринковому середовищі;
  - прискорення морального старіння продукції та засобів виробництва.

До цих особливостей вважаємо за доцільне додати ще наступні: можливість забезпечення нестандартної та важко повторюваної конкурентної переваги, підвищений рівень ризику, недовіра споживачів до нової продукції та незначна кількість «новаторів» - споживачів, що одразу купують товар-новинку; короткий життєвий цикл продукції.

Відповідно до зазначених особливостей інноваційної конкуренції визначено принципи конкурентної боротьби для транснаціональних компаній, які використовують інновацій, як головний інструмент конкуренції (табл. 1).

Таблиця 1

Принцип конкурентної боротьби ТНК в умовах інноваційної конкуренції

Особливість інноваційної конкуренції	Принцип конкурентної боротьби в умовах інноваційної конкуренції
Інтенсивні зміни	Гнучкість та адаптивність
Високий динамізм ринку зміна потреб, вподобань та переваг споживачів	Орієнтація на потреби ринку
«Агресивний» характер,	Активність, наступальність дій
Короткий життєвий цикл продукції	Безперервність, систематичність і комплексність інноваційної діяльності
Залежність цінності товару та конкурентної переваги від його унікальності, сучасності	Сміливість, оригінальність новаторських ідей, нестандартність рішень, творчий підхід
Суб'єктивний фактор	Інформаційна забезпеченість
Посилення зворотного зв'язку	Підвищення ролі людського фактора, стимулювання та мотивація до інноваційної діяльності
Підвищений рівень ризику	Диверсифікація діяльності та диференціація продукції, комбінаторність діяльності компанії
Недовіра споживачів	Маркетингова активність

Джерело: складено автором

Розглянемо види інновацій у контексті джерел конкурентних переваг. У широкому сенсі за сутністю під інноваціями розуміють зміни в різних сферах, за результатами яких з'являються нові товари чи послуги, нові технології виробництва та організації діяльності суб'єктів, що істотно впливають на соціальне середовище й обумовлюють позитивні перетворення у ньому. Виходячи з цього, інновації обумовлюють позитивні зрушення у світі, на їх основі формуються нові цінності, покращуються умови існування та взаємовідносин, оптимізується процес використання ресурсів, підвищується економічна результативність. Інновації є тим обов'язковим елементом, який забезпечить відповідність ТНК світовим вимогам. Сучасний інноваційний арсенал достатньо широкий, ТНК можуть запроваджувати інноваційні види продукції, використовувати інноваційні технології її виробництва, застосовувати інноваційні інструменти у сфері управління та організації тощо.

Відповідно до теорії Й. Шумпетера, виділяють п'ять основних типів нових комбінацій змін або інновацій [14]:

- 1) виробництво нового продукту, чи відомого продукту в новій якості;
- 2) впровадження нового методу виробництва;
- 3) залучення для виробничого процесу нових джерел сировини;
- 4) освоєння нового ринку збуту;
- 5) впровадження нових організаційних форм.

Розглянемо конкурентні переваги, які формуються у кожному з випадків (рис. 1). Виробництво інноваційного товару обумовлює конкурентні переваги, які проявляються у підвищенні конкурентоспроможності товару, особливо товару ринкової новизни, через його

унікальність, важку повторюваність, здатність краще задовольняти потребу споживача завдяки покращенню його споживчих властивостей. Як правило, інноваційний товар характеризується підвищеною споживчою цінністю, має вищу корисність та є більш привабливим для покупців. Саме виробництво інноваційного товару сприятиме підвищенню економічної та соціальної ефективності функціонування ТНК.

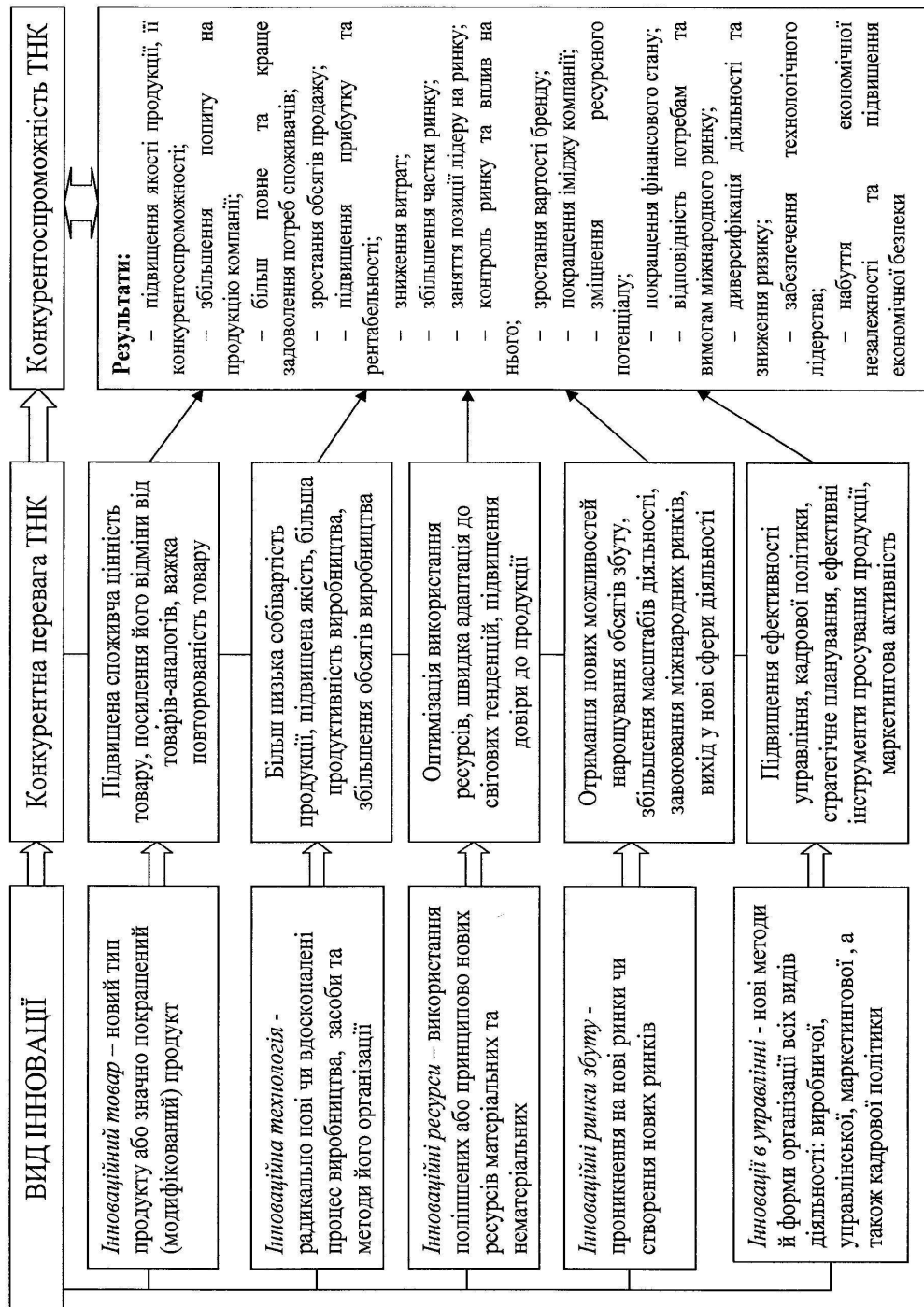

Рис. 1. Значення інновацій у підвищенні конкурентоспроможності ТНК

Джерело: складено автором

Використання інноваційних технологій дозволить модернізувати виробництво, збільшити виробничі можливості компанії, підвищити ефективність використання ресурсів, створити умови для високопродуктивної праці насамперед завдяки використанню сучасних науково-технічних знань. Завдяки цьому компанія може отримати конкурентні переваги щодо витрат, обсягів збуту, стати лідером з технології. Все більшого значення в сучасних умовах набувають питання щодо пошуку технологій ресурсозбереження, енергоощадних, з підвищеним еколого-економічним ефектом, безпечних, наукоємних, безвідходних тощо. Отже, інноваційні технології здатні утворювати ресурсний ефект, який проявляється у вивільненні частини ресурсів (матеріальних, фінансових, трудових тощо), що є вкрай важливим для підвищення конкурентоспроможності ТНК. В цілому інноваційні технології утворюють матеріальну базу компанії та через неї впливають на темпи й активність інноваційних процесів.

Ще одним важливим видом інновацій, який може стати суттєвою конкурентною перевагою ТНК є інноваційні ресурси: матеріальні та нематеріальні. Використання інноваційних матеріалів, які характеризуються принципово новими властивостями, є одним із пріоритетних в даному виді інновацій, оскільки саме сировина та матеріали, що використовувалися, впливають на якість продукції, її споживчі властивості й впливають на конкурентоспроможність продукції, при цьому попит на неї також збільшуватиметься через підвищення довіри з боку потенційних споживачів. Інноваційні ресурси значною мірою можуть покращити імідж компанії, зміцнити її ресурсний потенціал, підвищити вартість бренду.

Значно розширити можливості компанії та зміцнити її конкурентоспроможність здатні інноваційні ринки збуту. Пошук інноваційних ідей, пов'язаних із виходом в інші регіони, розширенням границь ринків збуту, освоєнням нових сегментів ринку, незайнятих ніш, виходом у нові сфери діяльності забезпечать компанії нові можливості для збільшення обсягів збуту, розширення масштабів діяльності, завоювання міжнародних ринків, збільшення частки на них й укріпленню конкурентних позицій.

Особливим за своїм змістом є інноваційне управління підприємством, яке передбачає розвиток та запровадження нових методів управління, форми організації всіх видів діяльності в компанії. Нові підходи сформувалися в системі управління підприємством, які знайшли відображення в інструментах, принципах, методах інноваційного менеджменту. Завданням інноваційного управління є створення умов для розвитку та зростання ТНК, активізації інноваційного процесу та інноваційної діяльності, визначення інноваційних стратегій та їх реалізація, нарощування інноваційного потенціалу, організацію та впровадження інновацій, а також удосконалення організаційних структур управління, підвищення ефективності управління персоналом. Враховуючи, що значна кількість інноваційної продукції та інноваційних технологій є новими та невідомими для ринку, зростає роль використання маркетингових інновацій для її просування.

Наведені види інновацій вважаємо за необхідне використовувати у сукупності, оскільки при цьому зростатиме синергетичний ефект, який виявиться у більшій кількості та якості конкурентних переваг, здатних забезпечити та/або підвищити рівень конкурентоспроможності ТНК завдяки:

- підвищенню якості продукції, її конкурентоспроможності;
- збільшенню попиту на продукцію компанії;
- більш повного та кращого задоволення потреб споживачів;
- зростанню обсягів продажу;
- підвищенню прибутку та рентабельності;
- зниженню витрат;
- збільшенню частки ринку та займання позиції лідера на ньому;
- отриманню контролю над ринком та можливостей впливу на нього;
- зростанню вартості бренду;
- покращенню іміджу компанії;
- зміцненню ресурсного потенціалу;
- покращенню фінансового стану;
- досягненню відповідності потребам та вимогам міжнародного ринку;
- диверсифікації діяльності та зниження ризику;

- забезпеченню технологічного лідерства;
- набуттю економічної незалежності та підвищенню економічної безпеки.

В той же час активізація інноваційних процесів, загострення інноваційної конкуренції справлять позитивний вплив на суспільство, соціально-економічну систему в світовому масштабі в цілому. На основі розширення процесу залучення країн і компаній до інноваційної діяльності у міжнародних розмірах відбуватимуться позитивні зрушення:

- розширення світових масштабів інноваційного підприємництва та меж інноваційних процесів;
- активізація інтеграційних процесів у світі, можливість спільного проведення наукових досліджень, підвищення рівня комерціалізації їх результатів;
- розвиток науки, прискорення темпів НТП, збільшення обсягів виробництва наукоємної продукції та перетворення науки у продуктивну силу суспільства;
- вирішення екологічних питань, питань обмеженості ресурсів, соціальних проблем через створення нових робочих місць та покращення умов праці, збільшення її оплати;
- налагодження міжнародної співпраці, обмін досвідом та ідеями.

Висновки з проведеного дослідження. В глобалізованому світі відбувається загострення інноваційної конкуренції між ТНК, відмінність якої полягає у використанні наукових досягнень та знань, творчого підходу до пошуку шляхів розвитку. Інноваційні процеси набувають високих темпів у світі, при цьому розвиваються різні види інновацій: товарні, технологічні, ресурсні, управлінські, збутові тощо. Очевидним став той факт, що саме інновації стають необхідною умовою підвищення конкурентоспроможності ТНК. Загострення інноваційної конкуренції вимагатиме від ТНК створення конкурентоспроможної інноваційної продукції, впровадження інноваційних технологій найбільш ефективним і оптимальним шляхом й забезпечення тим самим стійких конкурентних переваг на міжнародному ринку.

Бібліографічний список

1. Бабанова К. Ориентиры конкурентоспособности ТНК / К. Бабанова // Экономист. – 2006. – № 9. – С. 63-66.
2. Бак Г.О. Лідерство транснаціональних корпорацій у світовому створенні інновацій [Електронний ресурс] / Г.О. Бак. – Режим доступу: http://soskin.info/userfiles/file/2012/EC_3_4_2012/Bak.doc.
3. Безверхая О.Н. Инновационный тип развития как фактор повышения конкурентоспособности / О.Н. Безверхая // Известия Оренбургского государственного аграрного университета. – 2009. – Т. 1. – № 21. – С. 171-174.
4. Белозубенко В.С. Инновационная конкуренция: этимология и сущность понятия [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/knp/120/knp120_106-110.pdf.
5. Гейєр Г.В. Управління підприємством в умовах інноваційної конкуренції : автореф. дис... д-ра екон. наук: 08.00.04 / Г.В. Гейєр ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського. – Донецьк, 2007. – 32 с.
6. Зімкіна В.Є. Інноваційна конкуренція: сутність, особливості, характерні риси / В.Є. Зімкіна // Європейський вектор економічного розвитку. – 2012. – № 2 (13). – С. 124-131.
7. Коваль В. В. Сучасні форми прояву конкурентоспроможності транснаціональних компаній в умовах загострення конкурентної боротьби [Електронний ресурс] / В. В. Коваль. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvnudpsu/2011_2/Koval_V_V.pdf.
8. Крупнейшие ТНК в современном мире [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.slideshare.net/AlexeyPuchkov/ss-11875759>.
9. Осадчук Е.В. Конкурентоспособность транснациональных корпораций в условиях глобализации экономики : автореф. дис. канд. экон. наук / Е.В. Осадчук. – М., МГУ, 2005. – 24 с.
10. Охота В.І. Формування конкурентних переваг ТНК в умовах глобалізації [Електронний ресурс] / В.І. Охота. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/inek/2012_11/82.pdf.

11. Трушенко О.М. Інноваційна конкуренція в умовах глобалізації світової економіки [Електронний ресурс] / О.М. Трушенко. – Режим доступу: <http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/ao/2009_2/18.pdf>.
12. Швиданенко О.А. Глобальна парадигма конкурентоспроможності: імперативи становлення та розвитку: автореф. дис... д-ра екон. наук: 08.00.02 / О.А. Швиданенко ; Київ. нац. екон. ун-т ім. В.Гетьмана. – К., 2007. – 34 с.
13. Шляк М.В. Инновационная деятельность как фактор повышения конкурентоспособности предприятия [Електронний ресурс] / М.В. Шляк. – Режим доступу: <http://www.rusnauka.com/8_NIT_2008/Tethis/Economics/27839.doc.htm>.
14. Шумпетер Й. А. Теория экономического развития (Исследование предпринимательской прибыли, капитала и цикла конъюнктуры) : пер. с нем. / Йозеф Алоіз Шумпетер. – М. : Прогресс, 1982. – 453 с.

References

1. Babanova, K. (2006), "Guidelines of the TNCs competitiveness", *Economist*, no. 9, pp. 63-66.
2. Bak, H.O. (2012), "Leadership of the transnational corporations in the world development of innovations", available at: http://soskin.info/userfiles/file/2012/EC_3_4_2012/Bak.doc.
3. Bezverkhaia, O.N. (2009), "Innovative type of development as a factor of competitiveness improvement", *Proceedings of Orenburg State Agrarian University*, vol. 1, no. 21, pp. 171-174.
4. Belozubenko, V.S. (2005), Innovative competition: etymology and essence of the concept, available at: <http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/knp/120/knp120_106-110.pdf>.
5. Heier, H.V. (2007), Management of enterprise under conditions of innovative competition, thesis abstract for Doctor of Economic Science, 08.00.04, Donetsk National University of Economics and Trade named after Mykhailo Tuhon-Baranovskiy, 32 p.
6. Zimkina, V.Ye. (2012), Innovative competition: essence, peculiarities, specific features/European vector of economic development, no. 2 (13), pp. 124-131
7. Koval, V.V. (2011), Modern forms of TNCs competitiveness appearance under conditions of the competitive struggle aggravation, available at: <http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvnudpsu/2011_2/Koval_V_V.pdf>.
8. The largest TNCs in the contemporary world, available at: <<http://www.slideshare.net/AlexeyPuchkov/ss-11875759>>.
9. Osadchuk, E.V. (2005), Competitiveness of the transnational corporations under conditions of the economic globalization, thesis abstract for Cand. Sc. (Econ.), MGU, Moscow, Russia, 24 p.
10. Okhota, V.I. (2012), "Formation of the TNCs competitive advantages under conditions of globalization", available at: <http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/inek/2012_11/82.pdf>.
11. Trushenko, O.M. (2009), "Innovative competition under conditions of the world economy globalization", available at: <http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/ao/2009_2/18.pdf>.
12. Shvydanenko, O.A. (2007), Competitiveness global paradigm: imperatives of the formation and development: thesis abstract for Doctor of Economic Science, 08.00.02, Kyiv National Economic University named after V.Hetman, 34 p.
13. Shliak, M.V. (2008), "Innovative activity as a factor of the enterprise competitiveness improvement", available at: <http://www.rusnauka.com/8_NIT_2008/Tethis/Economics/27839.doc.htm>.
14. Schumpeter, J.A. (1982), Economic development theory (Examination of business profit, capital and conjuncture cycle): Translation from German. / Joseph Alois Schumpeter), Progress, Moscow, Russia, 453 p.

Охота В.І. ІННОВАЦІЇ ЯК ОСНОВА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТНК

Мета. Обґрунтувати значимість інновацій як пріоритетного інструменту конкурентної боротьби транснаціональних компаній в умовах активізації інноваційних процесів.

Методика дослідження. В процесі дослідження використано наступні підходи і методи: системний підхід – при розгляді розвитку інноваційної конкуренції та вивченні її впливу на

конкурентоспроможність ТНК; методи аналізу і синтезу – при дослідженні особливостей інноваційної конкуренції та визначенні принципів конкурентної боротьби ТНК в умовах інноваційної конкуренції; методи класифікації – при обґрунтуванні значимості інновацій як пріоритетного інструменту конкурентної боротьби ТНК та джерел конкурентних переваг в умовах активізації інноваційних процесів.

Результати. У статті розглянуто розвиток інноваційної конкуренції та вивчено її вплив на конкурентоспроможність ТНК. Охарактеризовано особливості інноваційної конкуренції та визначено принципи конкурентної боротьби ТНК в умовах інноваційної конкуренції. Обґрунтовано значимість інновацій як пріоритетного інструменту конкурентної боротьби ТНК та джерело конкурентних переваг в умовах активізації інноваційних процесів.

Наукова новизна. Визначено принципи конкурентної боротьби ТНК в умовах інноваційної конкуренції та джерело конкурентних переваг в умовах активізації інноваційних процесів.

Практична значущість. Отримані результати дослідження підвищують роль інновацій як пріоритетного інструменту конкурентної боротьби транснаціональних компаній в умовах активізації інноваційних процесів.

Ключові слова: глобалізація, ТНК, інновації, конкуренція, конкурентоспроможність, конкурентні переваги, міжнародна конкурентоспроможність.

Okhota V.I. INNOVATION AS A BASIS FOR COMPETITIVENESS OF TNC

Purpose. The aim of the article is to substantiate the importance of innovation as a priority instrument of competitive struggle of transnational companies in the conditions of innovation processes intensification.

Methodology of the study. The following approaches and methods were used in the article: the systems approach – to consider the development of the innovation competition and study its influence on the competitiveness of transnational companies; methods of analysis and synthesis – to study the features of innovation competition and define the principles of competitive struggle of transnational companies in the conditions of innovation competition; methods of classification – for substantiation the importance of innovations as a priority instrument of competitive struggle of transnational companies and sources of competitive advantages in the conditions of innovation processes intensification.

Findings. The development of innovation competition has been considered in the article; its influence on the competitiveness of transnational companies has been studied. The peculiarities of innovation competition have been characterized and the principles of competitive struggle of transnational companies in the conditions of innovation competition have been defined. The importance of innovations as a priority instrument of competitive struggle of TNC and sources of competitive advantages the conditions innovation processes intensification has been substantiated.

Originality. The principles of competitive struggle of TNC in the conditions of innovation competition and source of competitive advantages in the conditions of innovation processes intensification have been determined.

Practical value. The obtained research results enhance the role of innovations as a priority instrument of competitive struggle of transnational companies in the conditions of innovation processes intensification.

Key words: globalization, TNC, innovations, competition, competitiveness, competitive advantages, international competitiveness.

Охота В.И. ИННОВАЦИИ КАК ОСНОВА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ТНК

Цель. Обосновать значимость инноваций как приоритетного инструмента конкурентной борьбы транснациональных компаний в условиях активизации инновационных процессов.

Методика исследования. В процессе исследования использованы следующие подходы и методы: системный подход - при рассмотрении развития инновационной конкуренции и изучении ее влияния на конкурентоспособность ТНК, методы анализа и синтеза - при исследовании особенностей инновационной конкуренции и определении

принципов конкурентной борьбы ТНК в условиях инновационной конкуренции, методы классификации - при обосновании значимости инноваций как приоритетного инструмента конкурентной борьбы ТНК и источников конкурентных преимуществ в условиях активизации инновационных процессов.

Результаты. В статье рассмотрено развитие инновационной конкуренции и изучены ее влияние на конкурентоспособность ТНК. Охарактеризованы особенности инновационной конкуренции и определены принципы конкурентной борьбы ТНК в условиях инновационной конкуренции. Обоснована значимость инноваций как приоритетного инструмента конкурентной борьбы ТНК и источник конкурентных преимуществ в условиях активизации инновационных процессов.

Научная новизна. Определены принципы конкурентной борьбы ТНК в условиях инновационной конкуренции и источник конкурентных преимуществ в условиях активизации инновационных процессов.

Практическая значимость. Полученные результаты исследования повышают роль инноваций как приоритетного инструмента конкурентной борьбы транснациональных компаний в условиях активизации инновационных процессов.

Ключевые слова: глобализация, ТНК, инновации, конкуренция, конкурентоспособность, конкурентные преимущества, международная конкурентоспособность .